

VIATA SFINTILOR CUVIOȘI NEOFIT ȘI MELETIE DE LA MĂNĂSTIREA STĂNIȘOARA

**VIETEILE SFINȚILOR CUVIOȘI
NEOFIT ȘI MELETIE
DE LA
MĂNĂSTIREA STÂNIȘOARA**
(Secolul al XVII-lea)

Tipărită cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte

† *VARSANUFIE*

Arhiepiscopul Râmnicului

Editura Praxis a Arhiepiscopiei Râmnicului
2016

Editor: Pr. Dr. Ștefan Zară, *Consilier cultural*
Responsabil colecție: Ierom. Antim Motorga

Toate drepturile pentru această ediție sunt rezervate Editurii *Praxis* a Arhiepiscopiei Râmnicului. Reproducerea parțială sau integrală a textului sau a imaginilor fără acordul scris al autorilor este interzisă și se va pedepsi conform legilor în vigoare.

Coperta 1: Icoana Sfinților Cuvioși Neofit și Meletie de la Mănăstirea Stânișoara

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ANTIM MOTORGA, ieromonah

Viața Sfinților Cuvioși Neofit și Meletie de la Mănăstirea Stânișoara / text alcătuit de Ierom. Antim Motorga și Pr. Ștefan Zară ; tipărită cu binecuvântarea ÎPS Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului. - Râmnicu Vâlcea : Praxis, 2016

ISBN 978-606-8435-29-9
I. Zară, Ștefan
235.3

Sfinții Cuvioși Neofit și Meletie – modele de viață spre dobândirea Împărăției lui Dumnezeu

Sfinții își închină cu totul viața lor lui Dumnezeu și își supun voia lor voii lui Dumnezeu. Prin ascultarea de voia lui Dumnezeu omul revine la ordinea dumnezeiască, dinaintea căderii în păcat. Prin ascultare, omul își însușește voia dumnezeiască, lepădându-se de voia proprie, astfel se face pe sine părtaș vieții dumnezeiești, dobândind ca dar Duhul Sfânt. Astfel se reliefează importanța ascultării în viața omului și, mai ales, în viața monahului. Temelia sporirii duhovnicești a monahului este ascultarea de Dumnezeu prin părintele duhovnicesc.

Părinții duhovnicești prin sfințirea vieții proprii devin pentru ucenici modele de urmat întru totul. Urmarea părintelui duhovnicesc ca model de viață este strâns legată de imitarea vieților sfinților. Imitarea lor este practic un fel de apropiere de ei la nivel duhovnicesc. Raportarea continuă la sfinți îl face pe credincios să își însușească modul de viață al acestora, să devină cumva „în aceeași cugetare cu aceștia” (*omonoia*).

Viața sfinților și descrierea cugetării lor sunt reliefate credincioșilor în *Viețile Sfinților*. Importanța acestora în viața credincioșilor ne face să și subliniem importanța revalorificării lor în viața cotidiană. Scopul *Vieților Sfinților* nu este de a descrie ca eveniment viața sfinților, ci, mai mult, de a descrie creșterea lor în viața

dumnezeiască.

Nu este ușor pentru aghiograful contemporan să cuprindă în cuvinte viața unor sfinți, cum sunt Sfinții Cuvioși Meletie și Neofit, deoarece viețuirea lor este strâns legată de minune și de taina dumnezeiască, așa cum spune și troparul acestora: „De Dumnezeu iubitorilor Părinți, suindu-vă în munții faptelor bune, locașuri Preasfântului Duh v-ați arătat, iar acum ca făclia în sfeșnic luminați în lume, Cuvioșilor Neofit și Meletie; rugați-vă lui Hristos-Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre!”.

Sfinții Cuvioși Neofit și Meletie au sihăstrit în Muntele Sălbaticul, din preajma Mănăstirii Cozia, iar ucenicii lor au întemeiat Mănăstirea Stânișoara. În munții din preajma Mănăstirii Cozia, aflată pe valea Oltului, s-au nevoit mulți sihaștri iubitori de Dumnezeu, atât înainte de zidirea sfântului locaș de către fericitul întru pomenire domnitor Mircea cel Mare al Țării Românești, cât și după aceea. Printre cei mai cunoscuți pustnici ai locului au fost șase monahi de la Cozia care, în preajma anului 1600, s-au retras dincolo de Olt. Dintre ei cunoaștem cu numele pe Cuvioșii Daniil duhovnicul și Misail, ucenicul său, Isaia, despre viețuirea căruia aghiografia nu a păstrat amănunte, precum și pe Cuvioșii Neofit și Meletie, care după mulți ani de ascultare smerită în obștea de la Cozia, au cerut binecuvântare de la starețul lor pentru a merge în pustnicie: „Lumina cea negrăită în inimi primindu-o, în munte v-ați nevoit pentru dragostea Domnului și cununa răsplătirilor în ceruri ați primit. Iar noi laudă vă aducem, Sfinților Cuvioși Părinți Neofit și Meletie, strigând: Bucurați-vă, întărirea

sihaștrilor și slava creștinilor!” (*Condacul Sfinților Cuvioși Neofit și Meletie*). Săpându-și chilie în stâncile munților, acești doi bineplăcuți ai lui Dumnezeu s-au ostenit peste treizeci de ani, slăvind neîncetat pe Dumnezeu. Ostenelile lor erau nenumărate: lacrimi, suspine, metanii, postiri, privegheri și lupte împotriva duhurilor necurate. Șase zile se nevoiau în chiliile pe care și le săpaseră în peșteră, iar duminica mergeau la Cuviosul Daniil, duhovnicul de la Turnu, și primeau Sfânta Împărtășanie: „Cine nu se va minuna de ostenelile voastre, fericților Părinți Neofit și Meletie, că focul cel dinlăuntru al dumnezeieștii râvne, lacrimile și postul, prin care ați supus pornirea trupului, niciodată nu le-ați părăsit. Cine nu se va minuna de răbdarea voastră, de dragostea părintească și de rugăciunea cea fără încetare, prin care v-ați luminat cu dumnezeiescul har? Rugați-vă Mântuitorului Hristos pentru mântuirea sufletelor noastre” (*Stihiră de la Litie*).

Viața și nevoințele Cuvioșilor Neofit și Meletie îi arată a fi preamăriți de Duhul Sfânt și moștenitori ai Împărăției cerurilor, ca purtători de daruri duhovnicești și rugători înaintea lui Dumnezeu pentru sufletele noastre.

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române i-a canonizat în anul 2016, rândundu-le zi de pomenire la data de 3 septembrie.

Nădăjduim că această descriere a vieții Sfinților Cuvioși Neofit și Meletie va rodi în sufletele credincioșilor, făcându-i pe aceștia să se apropie tot mai mult de Dumnezeu, renunțând la plăcerile deșarte ale lumii de astăzi, după cum și icosul din slujba acestora ne îndeamnă: „Cu ce graiuri de

laudă vom încununa pe Cuvioșii Părinți Neofit și Meletie? Sau cine va putea să preamărească, după cuviință, pe cei ce s-au făcut, cu darul Duhului Sfânt, îngeri în trup? Dar, chemând în ajutor mijlocirea lor cea cu bună îndrăznire către Preasfânta Treime, cutezăm a-i vesti tuturor pe aceștia, care de daruri duhovnicești s-au învrednicit, ca pe adevărați învățători iscusiți ai nevoițelor nepătimirii. Aceștia nu prin cuvinte, ci prin pilda vieții lor au învățat pe toți să se roage fără încetare și, întru smerenie, să împlinească fără lenevire poruncile Mântuitorului Hristos. Deci, cu bucurie să strigăm purtătorilor de Duh Părinți: Bucurați-vă, întărirea sihaștrilor și slava creștinilor!”.

† **VARSANUFIE**
Arhiepiscopul Râmnicului

15 august 2016

SFINȚILOR CUVIOȘI NEOFIT ȘI MELETIE DE LA MĂNĂSTIREA STĂNIȘOARA*

(Secolul al XVII-lea)

Aproape că nu este mănăstire în țara noastră unde înainte de zidirea ei să nu fi existat prin împrejurimi viață sihăstrească. Construirea unui schit sau a unei mănăstiri apărea, în primul rând, ca răspuns la nevoia de a se împărtăși mai des a „comunităților” de sihaștri. Astfel, în jurul unui pustnic, al unui avvă, se strâneau ucenici doritori de a se împărtăși din experiența acestuia. Odată ce se zidea un schit sau o mănăstire, formându-se o obște, viața sihăstrească nu înceta în împrejurimi, aceștia retrăgându-se în zonele mai greu accesibile din vecinătatea lor.

Nu de puține ori, se întâmpla și invers, mulți dintre viețuitorii mănăstirilor, mai sporiți duhovnicește, însetați de o viață pustnicească, după ce se nevoiau câțiva ani în mănăstire, spre a deprinde tainele războiului duhovnicesc, se retrăgeau în munți, cu binecuvântarea starețului, fie ca ucenici ai altor sihaștri bătrâni, fie singuri. Acolo păstrau neîntreruptă legătura cu mănăstirea din care făceau

* Viața sfinților a fost alcătuită de către Ierom. Antim Motorga și Pr. Ștefan Zară.

parte, coborând în obște spre a se spovedi și împărtăși cu Preasfintele Taine.

Chiar dacă viața sihăstrească este o viață *izolată* de comunitate, de obște, trebuie subliniat faptul că și în pustnicie este foarte importantă păstrarea legăturii cu predecesorul, cu părintele duhovnicesc, căruia pustnicul îi urmează viața, dându-i și norma, regula de viațuire. Această normă de viațuire pe care o păstrează de la înaintașul său îi dă garanția trăirii în tradiție, succesiunea duhovnicească asigurându-i garanția rămânerii în *duhul Părinților*. Acest fapt este subliniat deseori în scrierile Părinților Filocalici, Calist și Ignatie Xanthopol recomandând în acest sens „ascultarea de rânduilele Părinților”. Părinții sihaștri, chiar dacă se izolau de lume, trăiau în comuniune duhovnicească cu povățuitorul lor, astfel rămânând în ascultare și rânduială. Retragera în pustie se făcea după multe încercări și după ce părintele duhovnicesc se convingea că doritorul de viață pustnicească are discernământul necesar drumului pe care dorea să pășească. Sfântul Ioan Scărarul ne atenționează în acest sens, astfel: „Precum cel ce nu are povățuitor se rătăcește ușor pe drum, așa și cel ce umblă pe o cale singuratică, după voia sa, se pierde ușor, chiar dacă are toată înțelepciunea lumii”. Perioada de noviciat, de ascultare este foarte importantă în Tradiția Bisericii noastre, în pustie neputând nimeni să se retragă fără a parcurge această etapă; numai după perioada de ascultare, urmează retragera, care după Sfântul Ioan Scărarul înseamnă „a nu te încrede în tine în săvârșirea celor bune, până la sfârșitul vieții”. Cei ce viețuiesc altfel, adică după voia lor și fără

povățuitor, sunt asemănați de Calist și Ignatie Xanthopol cu cei ce umblă prin șanțuri. Scriptura ne atenționează cu putere asupra acestor aspecte ale vieții duhovnicești: „Vai celui singur” (Ecclesiastul 43, 10); „Nu trece, cum s-a scris, hotarele pe care le-au pus părinții tăi” (Pilde 22, 28).

Singurătatea aparentă a pustnicului este comuniunea cea mai intimă cu Dumnezeu. Retragera din lume nu înseamnă ura față de aceasta, ci trăirea veacului de aici spre împărtășirea de cel de dincolo încă de acum. Acesta este și sensul apoftegmei avvei Alonie: „De nu-și va spune întru inima sa omul «eu singur și Dumnezeu suntem pe lume» nu va avea odihnă”.

Viața pustnicească a înflorit foarte mult spre sfârșitul secolului al XVII-lea în munții din împrejurimile Mănăstirii Cozia, unde au viețuit mulți pustnici, rugători fără încetare către Dumnezeu, dintre care au strălucit în monahismul românesc ca o lumină care luminează tuturor Sfinții Cuvioși Neofit și Meletie, al căror chip duhovnicesc poate fi caracterizat cel mai bine prin îngemănarea nedespărțită dintre trăirea tainică și îndrumarea duhovnicească a ucenicilor lor.

Deși avem puține mărturii scrise despre nevoințele lor duhovnicești, despre faptele minunate pe care le-au săvârșit, totuși amintirea vieții și a faptelor săvârșite de aceștia sunt vii până astăzi în mintea și inima dreptcredincioșilor, încât pelerini din toată țara merg spre a se închina moaștelor lor, puse spre cinstire în biserica Mănăstirii Stânișoara, dobândind ajutor de la Dumnezeu și mult folos duhovnicesc.

Viața Sfântului Cuvios Neofit

Acest bărbat cu adevărat cinstit și minunat, a cărui faptă bună nu este cu puțință a o arăta prin puține cuvinte, a fost cel care i-a atras la același gând cu el pe ceilalți trei sihaștri, care s-au dus să pustnicească pe muntele Stânișoara, urmând nevoița sfinților pustnici Daniil și Misail, care se nevoiau la Sihăstria Turnu.

El s-a nevoit și s-a călit mai cu tărie în obștea Mănăstirii Cozia, acolo unde dorul liniștii cel după Dumnezeu era semănat în această obște pe pământ bun, rodind pe acești șase pustnici. Și a spune dragostea cea mare către Dumnezeu, pe care a arătat-o de la început, cu greutate ne este, întrucât, lepădându-se de lume și depărtându-se cu desăvârșire de cele lumești, și îngerii puteau să se minuneze de aceasta, că defăima cu ușurință lumea aceasta și poftele ei, și se ostenea să înceapă adevăratele nevoițe monahicești. Că atât s-a lepădat de cele lumești, încât nimic pământesc nu se mai vedea într-însul: nici cuvânt, nici obicei, nici câștigare de alte lucruri, ci obiceiul îi era blând, cuvântul lin și smerit, hainele rupte și mai umile decât ale tuturor. El stătea cu frații la masă, însă primea hrana cu atât de mare înfrânare și frică de Dumnezeu, ca și cum ar fi primit împărtășirea cu dumnezeieștile Taine; și gusta câte puțin din mâncare, ca să nu se cunoască postirea lui. Pentru o viață ca aceasta, după o vreme a început a fi

cinstit de frați și slăvit de toți. Iar el, nedorind cinstea și slava omenească, s-a hotărât să iasă din mănăstire și să se depărteze de oameni în pustie, pentru că dorea să se împărtășească de dulceața liniștii. Mai ales că era cărunțit de petrecerea anilor în obște și se prinsese a se deprinde bine la războiul cel împotriva vrăjmașului.

Mănăstirea Stânișoara

Și fiind în același gând și cu alți părinți, având ca model pe pustnicii Daniil și Misail de la Turnu, pe la

care adeseori trecea și se sfătuia cu dâșii, mărturisindu-și dorința de a merge la pustie, s-a hotărât împreună cu alți doi, Meletie și Isaia, să se ducă și mai sus în munți spre a petrece acolo tot timpul dând slavă lui Dumnezeu, netulburați. Cuviosul Neofit a fost primul care s-a dus să ceară binecuvântarea starețului și cel dintâi care a urcat pe muntele „Sălbaticul”, așa cum fusese numit din vechime datorită înălțimii, asprimii și sărăciei pe care le avea. Deci Sfântul Cuvios Neofit, având cu sine binecuvântarea Sfinților Daniil și Misail, a urcat pe acest munte, care are mai mulți versanți, și alegându-și unul mai spre apus, cu vedere largă și cuprinzătoare a împrejurimilor, și-a săpat o peșteră și a început a viețui în ea cu cea mai mare asprime. Că în acele locuri apă și izvoare nu prea erau, după cum nici acum nu sunt, iar apa care se strângea în urma ploilor în pârâiașe de la cascadele acestor înălțimi, se pierdea printre pietrele tari, nelăsând nici fiarele pământului să se adape din ele.

Peștera pe care și-o făcuse Cuviosul Neofit era la mare depărtare de lume și de tulburările ei, în deplină singurătate. Multă osteneală a depus el pentru a-și săpa această peșteră, deseori rănindu-se de pietrele tari de stâncă, după cum le este felul la așa înălțime mare. Însă cu nimic nu a cârțit în această trudă, ci mereu spunea: „Dacă Domnul meu Iisus Hristos a răbdat pentru mine lovire peste obraz și scuiparea feței Sale, apoi oare nu voi răbda și eu acestea pentru El? Să se lovească de pietre obrazul meu, pentru El, iar în loc de scuipări, lacrimile să curgă pe fața mea! Dacă Stăpânul meu a răbdat cunună de spini și

Mănăstirea Stănișoara

răstignire pe Cruce, se cade ca și eu, Lui să fiu părtaș și următor pătimirilor Sale, ca să mă preamăresc cu El în împărăția Sa”. Osârdia lui era ca neconținut să-și grăiască sieși: „Binecuvintează suflete al meu, pe Domnul, și toate cele dinlăuntrul meu, numele cel sfânt al Lui”. Și diavolii nicidecum nu puteau să-l clinească de la calea sa, mai ales că avea în ajutor mulțimea îngerilor, după cum stă scris: „Tăbără-va îngerul Domnului împrejurul celor ce se tem de Dânsul, și-i va izbăvi pe ei”. Și își avea ca mângâiere sufletului său numai cugetarea la dumnezeieștile Scripturi, iar spre întărirea nădejzii celei neîndoite în Dumnezeu, lacrimile erau cele mai dese. Însă să se știe că nu ușoară este calea care duce către aceste bunătăți, ci cu multă trezvie, în înalta rugăciune a minții, celei lucrătoare în inimă, și cu multă jertfă se câștigă unele ca acestea. Iar la aceasta nu numai lucrarea cea lăuntrică este de ajuns, fără ca mai înainte să fi omorât trupul cu posturile îndelungate, cu

metaniile făcute pe lespede de piatră, cu privegherea și lipsa de somn, cu lipsa apei și cu celelalte osteneli.

Cuviosul Neofit își omora trupul cu tot felul de nevoițe pustnicești întocmai ca un grăunte de grâu ce putrezește în pământ, spre a răsări și pentru a rodi un spic întreg totdeauna petrecerea întru Dumnezeu, cu duhul. Așa a făcut multe roade vrednice de pocăință și s-a împodobit cu multe virtuți pe sine: dragostea nefățarnică către Dumnezeu, bucurie pentru conștiința cea fără de prihană, pace după biruința tuturor patimilor, îndelungă răbdare în ispite și în necazuri și blândețe în neștiința de mânie. Și așa a adus roade bogate de fapte bune, fiindcă a adevărit acel cuvânt al Lucrătorului Ceresc, care zice: „Grăuntele de grâu, căzând pe pământ, de va muri, mult rod va aduce”, și iar: „Cel ce petrece în Mine și Eu într-însul, acela va face rod mult”.

Dar supărările aduse de la diavoli multe erau și cu multe măiestrii învăluite, căci au încercat să-l amăgească cu felurite meșteșuguri, dar nimic n-au izbutit, căci Cuviosul Neofit era plin de dumnezeiasca îndrăgire; nu simțea deloc dorul cel trupesc după cele pământești, ci își înălța ca un fum de tămâie tot dorul său spre veșnicul Dumnezeu. Și precum se calcă pământul cu picioarele, așa călca și el peste puterile întunerului.

La aceste nevoițe, el își avea împreună părtaş pe cuviosul Meletie, care depunea aceeași osârdie întru pustnicie pe muntele Stânișoara, și împreună cercetându-se cu el, coborau Duminica și în Sărbători la sihăstria cuvioșilor Daniil și Misail. Aici participau la Sfânta Liturghie, care se

făcea pentru pustnicii din muntele cel înalt al Coziei, și se cuminecau cu Preacinstitele și de viață făcătoarele Taine ale lui Hristos. După aceea petreceau întru duhovnicești cuvinte și în nețărmită dragoste, întărindu-se unii pe alții și îndemnându-se a-și săvârși calea cea anevoioasă a pustniciei până la capăt, spre a putea primi cunună din partea lui Dumnezeu. Apoi se despărțeau și se ducea fiecare la peștera sa, unde se îndeletnicea cu neîncetata gândire la Dumnezeu și cu neoprita și netăcuta rugăciune a inimii. Cuviosul Neofit urca iarăși muntele nevoiței sale, având sufletul mângâiat de mâna caldă a lui Dumnezeu și întărit de Trupul și Sângele lui Hristos, Cel ce lucra toată desăvârșirea în măduarele sale. Odată ajuns în peștera sa, cu neobosita trezvie își silea trupul neputincios la dese privegheri, lucrând zi și noapte la zidirea nevăzutei biserici în inima sa, făcându-și inima lăcaș de rugăciune și de slujbe închinat lui Dumnezeu. Iar unii cred că pustnicii n-au avut către cine să-și îndrepte dragostea lor fiind singuri, însă din toate se află că dragostea pustnicilor era îndreptată numai către Dumnezeu, Cel ce îi înflăcăra cu dor spre sfîntenie. Acest cuvios Neofit, s-a îmbrăcat cu dragostea ca și cu o haină luminoasă și cu ea a putut sta împotriva uneltirilor vrăjmașului; cu dragostea a înmuiat tăria pietrelor; cu dragostea a îmblânzit gerul iernii; cu dragostea a răcorit arșița soarelui și a preschimbat dogoarea lui; cu dragoste vorbea către furtunile toamnei și toate fiarele muntelui se supuneau lui datorită dragostei de care era cuprins.

După ce a ajuns el la o desăvârșire ca aceasta, s-a învrednicit și de fericita vedere, care i s-a pricinuit lui

din lucrarea faptei celei bune, lucru ce i-a adus negreșit harul sfințeniei și darul de a face minuni. Acest har al dumnezeiescului Duh i-a păzit și trupul a rămâne întru nestrăcătore și i l-a preschimbat în sfinte moaște, făcătoare de minuni, izgonitoare de duhuri necurate și dătătoare de pace sufletească celor care se închină lor. Că sosind ziua chemării sale la lăcașurile cerești și primind oarecare înștiințare de aceasta, Cuviosul Neofit își aștepta ceasul ieșirii sufletului în rugăciuni fierbinți și în adâncă pace. Cânta și oarecare stihuri din psalmii lui David, bucurându-se și veselindu-se că sufletul său are să se dezlege de trup și să treacă la Domnul. Și s-a întâmplat aceasta cu repeziciune, întru nimic pătimind cu ceva, ci avându-și adormirea sa așa cum le este obiceiul celor drepti și cuvioși care numai pe cele bune le-au lucrat. Mare a fost ziua plecării sale la Domnul, mai mare decât toate zilele vieții sale, pentru că în acea zi sufletul s-a despărțit de pătimirile cele trupești și a mers să se odihnească în lăcașurile cele cerești. Atunci și trupul i s-a odihnit de multele dureri și osteneli. Ochii își luau odihna pentru că n-au dormitat în rugăciunile cele de noapte; picioarele își luau odihna pentru că n-au stat decât drepte în privegherile de toată noaptea. Și nu este lucru mic acesta, ci foarte mare și bineprimit înaintea lui Dumnezeu, că toată pustnicia Cuviosului Neofit a ținut mai bine de douăzeci de ani, încât doar Domnul a fost martor al neistovitei trude de zi cu zi în a răbda petrecerea aspră a pustniciei. Cu toate acestea, Cuviosul și-a dobândit sfințirea vieții și a trupului său, cu acestea și-a făcut cale spre ceruri printre năpădirile diavolilor care neîncetat se

luptă să împiedice pe om a-și împlini scopul menirii sale.

După prăstăvirea fericită a Cuviosului Neofit, care s-a întâmplat în chip tainic și neștiut de nimeni pământesc, dar știut de tot ceea ce este ceresc, dintre pustnicii aflați pe muntele Stânișoara, dintre cei care mai veneau pe la peștera cuvioșiei sale și îl mai cercetau, unul venind la câțva timp și aflând că s-a mutat din viața aceasta trecătoare, a aflat trupul său, bucurându-se de bună mireasmă și s-a gândit să le ia pe toate și să le ducă la Mănăstirea Cozia, acolo unde Cuviosul începuse drumul nevoițelor sale monahicești și unde se răstignise în chipul Crucii, făgăduind petrecerea îngerească. Și a făcut după cum a și cugetat. Însă lucrul acesta nu era dorit și de Sfântul Cuvios Neofit. Fapt pentru care în chip minunat a început a se arăta în vis atât monahului cu pricina, cât și starețului, care s-a gândit să-i îngroape sfintele moaște lângă biserica voievodală a Coziei. Mărturia sfințeniei Cuviosului Neofit vine negreșit prin cuvintele Scripturii: „Cel ce crede în Mine, chiar de va și muri, viu va fi”. Egumenul a poruncit atunci monahului să-i ducă înapoi sfintele moaște. Iar cei ce au fost rânduiți cu acel monah să întoarcă sfintele moaște, au și plecat în grabă, urcând istoviți pe muntele Stânișoarei, până la peștera unde petrecuse Sfântul Neofit. Obosiți și încărcăți de osteneală, unul dintre monahi, a azvârlit cu nepăsare sfintele moaște ale cuviosului, rostind cu dispreț: „Cu urșii ai trăit, cu urșii să rămâi!” La așa comportare și neevlavie și-a atras cuvenita pedeapsă, căci în clipa aceea i s-a întors fața spre ceafă, rămânând cu grumazul sucit, lucru cu totul nefiresc alcătuirii noastre. Ori că fiind pedeapsă,

ori că așa a vrut Dumnezeu să facă cunoscut pe Cuviosul Neofit de toți oamenii, întâmplarea aceasta nu a mai putut fi tănuită. Toți munții și toate văile cu sate, au auzit de aceasta, că așa de repede străbate locurile o știre, fie ea bună sau rea. Însă aici era de ambele feluri, bună că aflau de sfințenia Cuviosului Neofit, rea că auzeau de nefericirea călugărului. Iar starețul a poruncit atunci să se facă multe rugăciuni către Preabunul Dumnezeu și chemase în ajutor numele sfântului și astfel, călugărul s-a vindecat, și mulți credincioși după aceasta veneau să se închine sfintelor moaște ale Cuviosului și-i cereau ajutorul.

Peștera Sfântului Neofit se făcea loc de pelerinaj al credincioșilor, și fiind deschisă oricând și tuturor, cei mai deosebiți din evlavie, au luat din sfintele moaște, păstrându-le pe la casele lor și pe la paturile de suferință ale bolnavilor. În Mănăstirea Stânișoara a rămas numai capul Sfântului, care acum se află la loc de mare cinste în biserica mănăstirii, așezat într-o preafrumoasă raclă, de argint autit, cizelată cu scene din petrecerea pe acest pământ a sfântului, printre care și cea a aflării sfintelor sale moaște. De atunci, Cuviosul Neofit multe minuni a săvârșit în rândul credincioșilor, care nu s-au întâmplat a fi consemnate toate, însă noi redăm aici pe cele câte le-am aflat.

O femeie din Maramureș, trecea printr-o grea încercare cu tatăl său. Acesta a avut arsuri pe două treimi din corp în urma unui accident și, imobilizat fiind, i s-a făcut o gaură în șold încât încăpea pumnul întreg în rană. La aceste dureri trupești el și le adăuga și pe cele sufletești,

căci mereu cârtea și striga înaintea lui Dumnezeu, refuzând să se spovedească sau să se împărtășească. Această femeie venind la Mănăstirea Stânișoara, și rugându-se cu credință la moaștele Sfântului Cuvios Neofit, nu a cerut minunea vindecării desăvârșite a tatălui său, ci numai să aibă un „sfârșit creștinesc”. Datorită sânguinței de a veni la moaștele sfântului și datorită rugăciunilor și credinței ei, tatăl său a suportat boala, nu a mai cârtit și a adormit întru Domnul în pace, aproape de biserică, spovedit, întărit în credință și în nădejdea învierii.

Un credincios din Vâlcea, bolnav de hernie de disc, auzea adeseori că la peștera Cuviosului Neofit se duceau mulți oameni, se rugau acolo și se ungeau cu ulei din candela sfântului, vindecându-se de bolile lor. Curios, a întrebat ce rugăciuni rosteau oamenii și a primit îndemnul de a se ruga după puțină și după știință. Făcând aceasta și crezând că rugăciunile sunt primite, așa simple cum le făcea, a primit o încredințare launtrică de faptul că rugăciunile i-au fost auzite de Sfântul Cuvios Neofit pentru că i-au încetat durerile de la coloană, îmbătrânind fără să le mai aibă.

Sfântul Cuvios Neofit s-a mai arătat și altor călugări spre a-i încredința de sfințenia vieții sale. Odată s-a arătat unui călugăr din Mănăstirea Frăsinei, adevărându-i că este în rândul sfinților cuvioși, și așa i s-a alcătuit de către acesta și un acatist fiindu-i consemnată petrecerea vieții sale întru adevărată și sinceră căutare după Dumnezeu. Acatistul Sfântului Cuvios Neofit era citit și cunoscut de toți credincioșii care veneau și se închinau la sfintele

sale moaște ceea ce ne vădește că evlavia poporului binecredincios s-a întins pe mai multe secole. Asemenea lor și noi să înălțăm alese rugăciuni către acest mare cuvios și pustnic, Sfântul Cuvios Neofit, ca să mijlocească pentru mântuirea sufletelor noastre la Dătătorul milei celei mari, Dumnezeu nostru Cel slăvit în Sfânta Treime. Amin.

Viața Sfântului Cuvios Meletie

Cel între cuvioși, părintele nostru Meletie, sporind bine în învățătura cea din afară și pe mulți covârșindu-i, s-a convins că mai de folos este a te lepăda de lume și a urma lui Hristos, renunțând la toate cele ale lumii acesteia pentru a dobândi înțelepciunea cea adevărată, adică a te uni cu Dumnezeu Cel în Treime slăvit și a viețui împreună cu El pentru veșnicie, căci înțelepciunea cea de sus este mai întâi curată, apoi pașnică, blândă, bine ascultătoare, plină de milă și de roadele cele bune cu care se satură iubitorii ei. Și știind prea bine că sufletul nu se poate împărți în două părți, adică să petreacă în desfătare și în înfrânare, în mândrie și smerenie, și fiind cu totul înțelept, a ales pe cele bune; care alegere mult este prețioasă, căci de la dânsa ne osândim sau ne mântuim. Ce alegem, aceea avem și cu aceea rămânem. Și Cuviosul Meletie a ales bine, crezând lui Dumnezeu precum se cuvenea. A lăsat pe cele înveselitoare ale lumii ca pe niște lucruri mincinoase și vremelnice ca să moștenească pe cele adevărate și veșnice. Și a ales să intre în obștea Mănăstirii Cozia, căci acolo găsise părinți

Biserica Mănăstirii Stănișoara

osârduitori și cu dor pentru viețuire întru Dumnezeu, gata să povățuiască suflete spre ceruri și să îndemne la lucrările duhovnicești cele mai mari.

Iar Cuviosul Meletie, făcând deplină ascultare în obște, toate cuvintele părințești le scria pe tăblița inimii sale, și pricepându-le cu mintea, le împlinea cu lucrul. Și socotind el deșertăciunea lumii și învărtind în mintea sa cuvântul Sfântului Macarie, care zice: „Sufletul care nu s-a izbăvit de grijile lumești, nici pe Dumnezeu nu-l va iubi cu adevărat, nici pe diavol nu-l va urî după vrednicie”, a judecat să fugă de lume și mai mult, căci toți în fiecare zi îl laudau pentru petrecerea sa cea îmbunătățită. Unul îl lauda pentru dragostea pe care o avea către toți, altul pentru smerenia lui, altul pentru înțelepciune, altul pentru înfrânare și altul pentru trecerea cu vederea a slavei și a deșertăciunilor lumești. Dar răbda încercările care

sunt într-o obște, cu nădejdea că se va elibera de acestea, dorind viața pustnicească. Care dorință nu căuta să și-o îplinească fără de rânduială, ci se sfătuia cu ceilalți părinți care doreau liniștea cea desăvârșită, cu părinții Daniil și Misail, apoi cu părinții Neofit și Isaia, cu care s-a dus pe muntele Sălbaticul. Aceștia îl îndemneau la a răbda în obște pentru a se căli mai mult, spunându-i cuvintele Sfântului Sava: „Precum înaintea rodului merge floarea, așa și mai înainte de viața pustnicească, să meargă viața cea de obște, ca în viața cea de obște, cei mai începători, ca niște pomi răsați, să înflorească prin pârga osteneților, ca apoi în pustie să aducă roadele cele desăvârșite ale osteneților.”

Toată purtarea lui de grijă era a fi plăcut lui Dumnezeu și a petrece în post și în rugăciuni și în curăția trupei și sufletești; adică a avea totdeauna gândurile sale curățite și a surpa toată înălțarea ce se ridică asupra înțelegerii lui Dumnezeu; apoi a-și robi toată înțelegerea sa în ascultarea lui Hristos.

După ce cuvioșii Daniil și Misail se sălășluiseră în peșterile săpate de ei la Turnu, și după ce Cuviosul Neofit, împreună cu ceilalți pustnici au urcat să-și facă peșteri pe muntele „Sălbaticu”, atunci și cuviosul Meletie, s-a dus la egumenul mănăstirii să ceară obișnuita binecuvântare de a petrece în sihăstrie. A primit îndemnul să stea aproape de cineva, și așa s-a dus să-și facă peșteră pe lângă Cuviosul Neofit, spre a-l avea povățuitor în cele pustnicești. Cuviosul Meletie și-a căutat loc pentru a-și săpa și el o peșteră și a găsit unul pe versantul dinspre răsărit-miazănoapte. Peștera, așa cum se vede și astăzi, era mai mult o scobitură pe care

cuviosul n-a adâncit-o mult. Gura peșterii este îndreptată mai în sus, ca dinlăuntru ei să fie văzut numai cerul, neavând altă privesc. Iar peștera cuviosului Meletie are suirea mai grea decât la peștera cuviosului Neofit. Și este mai puțin vizitată de credincioși pentru greutatea urcușului. Cuviosul Meletie a petrecut în această peșteră mai mult de douăzeci de ani, statornicindu-și firea pe asprimea pietrelor, vorbind numai cu Dumnezeu și cu rugăciunile neîncetate biruind pe vrăjmașii cei nevăzuți. Iar apă nu era deloc în locurile acelea, el fiind nevoit să meargă cale depărtată, până la o cascadă, spre a-și procura apa necesară fiirei trup. Și făcea această osteneală de multe ori, neavând pe nimeni care să-i ajute, răbdând greutatea drumului până la adânci bătrâneți.

Toți pustnicii își temelneau nevoia lor pe faptul de a răbda în peștera unde se sălășluiau dintâi. Nu mai umblau pe aiurea, cutreierând pădurile și munții, căci știau că nu aveau cum să câștige răbdarea și statornicia făcând aceasta. Și mai ales că zice și la Pateric, că după cum „peștele nu poate să fie scos din apă și să trăiască mult, așa și monahul care iese din coliba lui, nu este chip a rămâne viu în lucrarea poruncilor lui Dumnezeu.” Toată truda lui și-o poate surpa într-o clipă dacă rămâne vreun timp fără de lucrarea cea lăuntrică. Și așa acest cuvios Meletie, a stat ani îndelungați în peștera sa și într-însa și-a văzut albirea pletelor și a bărbii.

El primea bune îndemnuri de la Cuviosul Neofit, ca unul ce isprăvisse lucrarea pustiei și trecuse peste meșteșugurile vrăjmașilor; să nu aibă în mintea sa vre-

nălucire luminează; să-și păzească mintea să întreagă și curată de toată împătımirea cea deșartă și de toată îngâmfarea; să nu poftască descoperiri și înștiințări de taine ascunse, să nu nădăjduiască în priceperea sa, până la sfârșitul vieții, ca să nu dea crezare vedeniilor ce se vor întâmpla. Și făcându-le pe acestea cu fapta, prin gândirea la Dumnezeu și prin dese rugăciuni s-a aprins cu focul dragostei către Dumnezeu, după cum stă scris: „Înferbântatu-s-a inima mea înlăuntrul meu.”

În toate duminicile, el cobora împreună cu părintele Neofit, la sihăstria pustnicilor Daniil și Misail, cea de la Turnu, pentru a se împărtăși cu Sfintele Taine. După ce se împărtășea, el își uda fața cu lacrimi, iar cu multe oftări și rugăciuni ale inimii le aducea tuturor celor care îl vedeau, umilință. Și văzând urătorul de bine, diavolul, osârdia cuviosului, se scârbea prea mult și se amăra. Deci se silea să-l prindă în cursă cu vreo cădere sufletească, dar ca un neputincios ce era, nu putea, pentru că toate patimile le biruise atletul lui Hristos. Se mai sârguia neputinciosul să mai semene în mintea lui neghine, însă nimic nu rodea, căci pământul cuviosului era semănat numai cu cuvinte ale Mântuitorului, care crescuseră cu multă roadă și seceriș mult dădeau, întrucât el nu semănase deloc cu zgârcenie. Iar tot dorul lui și-l îndreptase numai către Dumnezeu, Care i-a răsplătit cu bogate daruri. Că s-a făcut cu totul vas al alegerii, ca marele Pavel, având în sufletul său pe Hristos, viețuind și petrecând. Și nu mai trăia după trup, ci după duh, întru Hristos, și Hristos într-însul.

Cu truda lui „privea la cele dinainte, și uita pe

cele dinapoi”, cum zice Apostolul. Iar nevoințele și faptele cele bune pe care le săvârșise, nu le socotea, ci se sârguia să săvârșască și altele mai multe. Deci în fiecare zi se suia din putere în putere, punând sușuri sfințite în inima sa, totdeauna adăugând dorințe înalte și nevoințe peste nevoințe. Și neputințele bătrâneții le răbda fericitul cu o desăvârșită mărimă de suflet și cu mulțumire mare, ducând viață cu adevărat armonioasă și sfântă. Pentru aceasta i-a și fost primită osteneala sa, Dumnezeu ascultând rugăciunile și cererile lui și săvârșindu-le în chip minunat. Că datorită bătrâneții, cuviosul Meletie, nu mai putea să meargă la locul de unde își lua apa sa, și rămânând în această lipsă, și-a îndreptat căutarea către Atotputernicul Dumnezeu, cugetând în sine aceasta: „Doamne, Tu ești Cel ce ai adunat în mări toate apele și râurile cu bună rânduială le-ai tocmit; Cel ce cu voia Ta faci să țâșnească izvoarele, ca să fie apă bună de băut, și mai pe urmă din ceruri faci norii să picure ploaie.” Și, o minune! Un izvor de apă bună și rece a izvorât cu putere lângă peștera sa, așa voind Dumnezeu pentru robul Său. Care izvor se vede până astăzi și este cunoscut de toți cu numele de „izvorul Sfântului Meletie”. De la acest izvor Mănăstirea Stânișoara își asigură necesarul de apă, fiind singura sursă pentru întreaga mănăstire.

De la minuni se și încredințează cuvioșii că vor intra în lăcașurile cele cerești și cu această nădejde și-a dat Cuviosul Meletie fericitul său suflet, cu sfârșit pașnic în mâinile lui Dumnezeu, neștiut de nimeni, decât de Cel care L-a primit pe el în sânurile Sale. Și s-a numărat în ceruri împreună cu cei doriți de dânsul, Sfinții Cuvioși Pustnici

Daniil, Misail și Neofit. Puțin timp trecând după adormirea Sfântului Meletie, au fost descoperite moaștele sale de călugării care mai pustniceau prin locurile acelea, și mulți dintre credincioșii care veneau la peștera Sfântului Neofit, urcau și treceau și pe la peștera Sfântului Meletie, aprinzând lumânări, rugându-se, închinându-se la sfintele moaște și bând din destul apă de la izvorul Sfântului Meletie. Iar peștera nefiind nicidecum păzită, ci fiind deschisă tuturor, s-au luat din sfintele moaște mereu, de către credincioși și călugări mai evlavioși, dorind să aibă cu ei un așa de mare odor. Încât trecând mulțimea anilor, nu a mai rămas nimic din sfintele moaște, poate așa vrând Dumnezeu, El fiind Cel care le poate descoperi pe toate la vremea rânduită. Și nefiind văzut cu trupul, Sfântul Cuvios Meletie, cu duhul a intrat în moștenirea cea nestrăcută, nestrăcută și neveștejită, păstrată în ceruri pentru dânsul, lângă izvoarele vieții veșnice, cu care duh ocrotește Mănăstirea Stânișoara și pe toți închinătorii ei, făcând minuni cu cei ce vin la dânsul cu credință și îi cer ajutorul.

Iar ce plată au sfinții pustnici de la Dumnezeu, aflăm din viața Sfântului Onufrie cel Mare, când se face întrebare că „oare ar fi mai mari cei care petrec în pustie, decât cei din obște?” Și se dă un răspuns ca acesta: „aceia sunt mai mari decât noi, pentru că noi ne vedem unul pe altul, în toate zilele și săvârșim cu bucurie sobornicească cântarea bisericească; iar de flămânzim găsim pâine gata, asemenea și de însetăm avem apă în destul; dacă se întâmplă cuiva din noi a se îmbolnăvi, este mângâiat de ceilalți frați, deoarece toți viețuim de obște; ne ajutăm și slujim unul altuia pentru

dragostea lui Dumnezeu. Iar cei ce petrec în pustie sunt lipsiți de toate acestea; căci de se întâmplă vreunui din ei vreo mâhnire, cine îl mângie? În boală, cine să-i ajute și să-i slujească? Dacă i-ar veni asupra vreun război de la satana, unde va găsi vreun om care să-i schimbe gândul său, să-l sfătuiască, fiind numai el singur? Acolo fără de asemănare mai mare îi este osteneala. Pentru că cei ce intră în viața pustnicească slujesc mai mult lui Dumnezeu, se dau la mai mari posturi, foamea, setea, arșița de ziuă și răceala de noapte le rabdă cu vitejie. Iar războaielor celor ce năvălesc de la vrăjmașul cel nevăzut se împotrivesc tare, se siluiesc în tot felul a-l birui și se sârguiesc a trece toată calea cea strâmtă și anevoioasă, care duce la Împărăția Cerurilor”.

De Dumnezeu iubitorilor Părinți, suindu-vă în
munții faptelor bune, locașuri Preasfântului
Duh v-ați arătat, iar acum ca făclia în sfeșnic
luminați în lume, Cuvioșilor Neofit și Meletie; rugați-vă
lui Hristos-Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre!

(Troparul Sfinților Cuvioși Neofit și Meletie
de la Mănăstirea Stănișoara)